

Η ανάπτυξη της θεωρίας του Δαρβίνου, όπως την περιγράφει ο ίδιος στην *Αυτοβιογραφία* του (μτφ. Κ. Χαλμούκου)

Έπειτα από την επιστροφή μου στην Αγγλία, θεώρησα πως **ακολουθώντας το παράδειγμα του Lyell στη Γεωλογία και συλλέγοντας όσα δεδομένα** είχαν οποιαδήποτε σχέση με τη διαφοροποίηση ζώων και φυτών που ζούσαν σε συνθήκες εξημέρωσης και ελεύθερα στη φύση, θα μπορούσα να ρίξω κάποιο φως στο όλο ζήτημα. Τον **Ιούλιο του 1837** ξεκίνησα να ενημερώνω το πρώτο μου σημειωματάριο. **Εργάστηκα πάνω στις αληθινές αρχές του Bacon**, και άρχισα να συλλέγω δεδομένα σε ευρεία κλίμακα χωρίς να στηρίζομαι σε κάποια θεωρία, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη μου τα **εξημερωμένα είδη**, κι αυτό το κατάφερα μέσα από μελέτες που είχαν εκδοθεί, από συζητήσεις με επιδέξιους εκτροφείς ζώων και κηπουρούς και μέσα από εκτενή μελέτη. Όταν κοιτάζω τη λίστα με τα βιβλία όλων των ειδών που διάβασα και αποδελτίωσα, στα οποία περιλαμβάνονταν ολόκληρες σειρές περιοδικών και πρακτικών, εκπλήσσομαι από την εργατικότητά μου. Γρήγορα αντιλήφθηκα πως η βάση της επιτυχίας του ανθρώπου στη δημιουργία χρήσιμων φυλών από ζώα και φυτά ήταν **η διαδικασία της επιλογής**. Όμως **μυστήριο παρέμεινε για αρκετό καιρό ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσε η επιλογή να εφαρμοστεί σε οργανισμούς που ζουν ελεύθεροι στη φύση**.

Τον **Οκτώβριο του 1838**, δηλαδή **δεκαπέντε μήνες** αφού είχα ξεκινήσει τη συστηματική μου έρευνα, **διάβασα τυχαία, για δική μου ευχαρίστηση, το *Population* του Malthus**, και καθώς ήμουν έτοιμος να εκτιμήσω τον **αγώνα για επιβίωση** που εκδηλώνεται παντού έπειτα από συνεχή και μακρά παρακολούθηση των συνηθειών ζώων και φυτών, μου ήρθε **αμέσως η ιδέα πως, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, οι ευνοϊκές παραλλαγές έτειναν να διατηρηθούν, ενώ οι μη ευνοϊκές να εκλείψουν**. Το αποτέλεσμα αυτού θα ήταν **η δημιουργία νέων ειδών**. Επιτέλους, είχα στα χέρια μου **μια θεωρία πάνω στην οποία θα μπορούσα να δουλέψω**· η ανησυχία μου μην τυχόν φανώ μεροληπτικός ήταν τόσο μεγάλη, ώστε αποφάσισα για κάποιο χρονικό διάστημα να μην κάνω την παραμικρή αναφορά σε αυτό το θέμα. Τον Ιούνιο του 1842, αποφάσισα για πρώτη φορά να γράψω μια πολύ σύντομη περίληψη της θεωρίας μου, με μολυβί, μέσα σε 35 σελίδες· η περίληψη αυτή διευρύνθηκε το **καλοκαίρι του 1844** και έφτασε τις 230 σελίδες, τις οποίες αντέγραψα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι ευανάγνωστες, και έχω ακόμα.

Εκείνη την εποχή όμως παρέβλεπα **ένα πρόβλημα εξαιρετικής σημασίας**· και μου προκαλεί έκπληξη, εκτός αν το αντιμετωπίσω σύμφωνα με τον κανόνα του Κολόμβου και του αβγού του· πώς είναι δυνατόν να παρέβλεπα το πρόβλημα και τη λύση του. Το πρόβλημα αυτό έγκειται στην τάση που έχουν τα έμβια όντα —που προέρχονται από την ίδια οικογένεια ειδών— να εμφανίζουν **αποκλίνοντα χαρακτηριστικά όσο αλλάζουν**. Το ότι εμφανίζουν μεγάλες αποκλίσεις είναι προφανές από τον τρόπο με τον οποίο **όλα τα είδη μπορούν να ταξινομηθούν σε γένη, τα γένη σε οικογένειες, οι οικογένειες σε τάξεις, και ούτω καθεξής**· και θυμάμαι ακόμα **το ακριβές σημείο του δρόμου** στο οποίο βρισκόμουν, μέσα στην άμαξά μου, όταν, προς μεγάλη μου χαρά, μου ήρθε η λύση· κι αυτό συνέβη **πολύ καιρό μετά** τον ερχομό μου στο Down. Η λύση, όπως πιστεύω, είναι ότι οι μεταλλαγμένοι απόγονοι κάθε κυρίαρχης και αναπτυσσόμενης μορφής ζωής τείνουν να προσαρμοστούν **σε πολλά και άκρως διαφοροποιημένα μέρη** μέσα στην οικονομία της φύσης.